

Adviesaanvraag aan Adviesraad Sociaal domein

Tegemoetkoming onkosten personen uit het sociale netwerk

Inleiding

Vanuit een persoonsgebonden budget (pgb) kan de cliënt iemand uit zijn sociale netwerk inzetten, bijvoorbeeld voor begeleiding of hulp bij het huishouden. Bij inzet van een *vast aantal uren* per week of maand hebben personen uit het sociale netwerk recht op het minimumloon .

Het kan ook voorkomen dat iemand *niet een vast aantal uren maakt* maar *onkosten* heeft, zoals reiskosten. Voor deze gevallen kan de gemeente een specifieke bepaling in de verordening maatschappelijke ondersteuning opnemen voor tegemoetkoming van onkosten. Dit laatste is de kern van een ministeriële regeling van minister de Jonge van 10 december 2018. De minister wil bereiken dat alle informele zorgverleners die uit pgb betaald worden vanaf 1 mei 2019 ofwel een zorgovereenkomst hebben en het minimumloon ontvangen ofwel een tegemoetkoming voor hun kosten. De tegemoetkoming kan bestaan uit of (a.) een forfaitair bedrag van maximaal €141,- of (b.) een vergoeding voor nader genoemde onkosten.

Op Schouwen-Duiveland komen de begrippen 'personen uit het sociale netwerk' overeen met 'mantelzorgers'. Dit volgt uit de Uitvoeringsregels ondersteuning mantelzorgers gemeente Schouwen-Duiveland 2017-2020. Daarom gebruiken we hierna deze begrippen door elkaar.

Vanuit een persoonsgebonden budget (pgb) kan de cliënt iemand uit zijn sociale netwerk inzetten, bijvoorbeeld voor begeleiding of hulp bij het huishouden. Bij inzet van een *vast aantal uren* per week of maand hebben personen uit het sociale netwerk recht op het minimumloon .

Argumenten

1. Het gaat om weinig mensen op Schouwen-Duiveland

De minister wil bereiken dat mensen die in de uitzonderingscategorie vallen vanaf 1 mei 2019 gelijk worden behandeld. Het betreft personen uit het sociale netwerk die voor 31/12/2018 een zorgovereenkomst hadden en uit pgb werden betaald. Zij moeten de keus hebben tussen een zorgovereenkomst of een tegemoetkoming van onkosten. Op Schouwen-Duiveland zijn dit slechts twee mensen.

2. De ministeriële regeling is dubbelzinnig en star

- In de ministeriële regeling wordt de ene keer gesproken over een tegemoetkoming in de vorm van een forfaitaire tegemoetkoming OF een reële onkostenvergoeding; de andere keer staat er 'EN/OF'. Schulincq stelt dat dit voor juridische complicaties kan zorgen bij de uitvoering.
- De ministeriële regeling bevat voor een tegemoetkoming in de reële kosten een limitatieve opsomming: alleen kosten van levensmiddelen, reizen, schoonmaakmiddelen en kleding. Dit is niet flexibel: hoe te handelen als een mantelzorger onkosten maakt voor een andere kostensoort?

3. Ongewenst onderscheid tussen mantelzorgers van pgb cliënten en van overige cliënten

- De ministeriële regeling biedt alleen de mogelijkheid voor de gemeente om een tegemoetkoming mogelijk te maken voor mantelzorgers van *pgb cliënten*. Dit roept vragen op over tegemoetkoming van onkosten van mantelzorgers van cliënten met een maatwerkvoorziening in natura - of zonder maatwerkvoorziening.

4. Tegemoetkoming onkosten mantelzorg op gespannen voet met pgb systematiek en het vrijblijvende karakter van mantelzorg; risico van fraude

- Het vergoeden van onverplichte hulp strookt niet met de PGB systematiek van de Jeugdwet en de WMO. De budgethouder kan er niet voor instaan dat de mantelzorg de tegemoetkoming gebruikt voor de kosten die hij maakt. Dus niemand kan controleren of de besteding rechtmatig is en de mantelzorg heeft ook geen verantwoordingsplicht*. Dit levert een frauderisico op waar ook op wordt gewezen in de toelichting ministeriële regeling op p. 16 onder 'Fraude'.

* Ook indien uit het Fonds mantelzorgondersteuning onkosten van mantelzorgers worden vergoed is het zaak erop toe te zien dat de tegemoetkoming juist wordt gebruikt. Maar bij een vergoeding uit het fonds is er een directe relatie met de mantelzorg die aanspraak op het fonds doet. Dit in tegenstelling tot een tegemoetkoming onkosten op grond van een pgb: de gemeente heeft een directe relatie met de pgb houder en niet met zijn sociale netwerk.

4. Tegemoetkoming onkosten mag niet tot extra administratieve lasten leiden

- Bij een tegemoetkoming van gemaakte onkosten, zoals de minister voor ogen heeft, gaat het om bovengebruikelijke kosten (kosten voor levensmiddelen, schoonmaak, reizen, en kleding worden immers gerekend tot de gebruikelijke kosten). Hiervoor zou een protocol ontwikkeld moeten worden wat bovengebruikelijke kosten zijn. Het opstellen en opvolgen levert extra administratieve lasten op.

5. Bestaande lokale voorzieningen om mantelzorgers te ondersteunen

Voor kosten van mantelzorgers bestaan er bij onze gemeente verschillende wegen om onkosten te vergoeden: zoals inkomenstoeslag, bijzondere bijstand en (aanvullend), meerkosten vervoer en het Fonds ondersteuning mantelzorgers¹.

Ter toelichting op ons Fonds ondersteuning mantelzorgers:

Dit fonds is gebaseerd op de Verordening maatschappelijke Ondersteuning 2015 en de Uitvoeringsregels ondersteuning mantelzorgers gemeente Schouwen-Duiveland. Deze bieden samen de juridische basis voor een tegemoetkoming in de onkosten van de mantelzorg uit het Fonds ondersteuning mantelzorgers.

Voorstel/beoogd resultaat

Gelet op bovenstaande argumenten stellen we het volgende voor:

Voor personen die *geen structurele ureninzet leveren maar onkosten maken* ten gevolge van de zorg voor een hulpbehoevende met wie e een sociale relatie hebbenn:

- de bestaande regelingen en voorzieningen van de gemeente Schouwen-Duiveland in te zetten, zoals inkomenstoeslag, bijzondere bijstand en (aanvullend), meerkosten vervoer en het aanvullend het Fonds ondersteuning mantelzorgers.
- niet gebruik te maken van de mogelijkheid een apart artikel in onze verordening MO op te nemen voor personen uit het sociale netwerk van een pgb houder.

Overigens geldt voor personen uit het sociale netwerk die zich *structureel op urenbasis zich inzetten* voor hulp in het huishouden of begeleiding voor cliënten met een pgb de Wet minimumloon: zij hebben recht op het minimumloon.

---

¹ Daarnaast is er nog het mantelzorgcompliment van €75 dat de mantelzorg jaarlijks kan aanvragen bij de gemeente Schouwen-Duiveland, maar dit is bedoeld als symbolisch bedrag als blijk van waardering voor de mantelzorg en niet als een tegemoetkoming van onkosten.

Adviesaanvraag:

- Kan de Adviesraad de gedachtenlijn en conclusie volgen en
- Heeft de Adviesraad nog suggesties waar we bij de uitvoering rekening mee kunnen houden?